

Βυζαντινά αριστουργήματα, της Αθήνας: Άγιος Νικόλαος, ο Ραγκαβάς (Πάνος Ν. Αβραμόπουλος, Μ.Sc Δ/χος Μηχανικός Ε.Μ.Π.)

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Μαζί με όλα τα σπουδαία του αισθητικά του στοιχεία, ο Άγιος Νικόλαος ο Ραγκαβάς είναι συνυφασμένος με μοναδικές ιστορικές μνήμες του έθνους. Σ' αυτόν ήχησε το Πάσχα του Απριλίου 1833, η καμπάνα που συμβόλιζε την εθνική ανεξαρτησία από το έρεβος της οθωμανικής δουλείας και μαζί της φτερούγισε η αδούλωτη ελληνική ψυχή. Σ' αυτόν τον ιστορικό ναό λοιπόν τοποθετήθηκε η πρώτη καμπάνα του απελεύθερου πια ελληνικού κράτους και έκτοτε κάθε χρόνο τιμώντας την έξοχη εθνική μας μνήμη, μετά το πέρας της λειτουργίας στην επέτειο της 25-ης Μαρτίου, οι πιστοί χτυπούν την καμπάνα μαζί, η οποία σήμερα βρίσκεται στο κέντρο του ναού.

Η εκκλησία του Αγίου Νικολάου του Ραγκαβά, βρίσκεται στο κέντρο της Πλάκας επί της οδού Πρυτανείου 1. Ονοματοδοτήθηκε του Ραγκαβά, ένεκα του γεγονότος, ότι οι πρώτοι ιδιοκτήτες της εκκλησίας ήταν την καταγωγή τους στην γνωστή αυτοκρατορική οικογένεια του Βυζαντίου. Κατά μια άλλη εκδοχή η εκκλησία ονομάστηκε του Ραγκαβά, από άλλη προϋφιστάμενη σ' αυτήν εκκλησία στον ίδιο χώρο, που είχε οικοδομηθεί από τον Θεφύλακτο γιό του Βυζαντινού αυτοκράτορα Μιχαήλ Α' του Ραγκαβέ (811-813). Σε ότι αφορά ακόμα την σπουδαία, μακραίωνη ιστορία του ναού, κατά την πολιορκία της Αθήνας από τον ενετό Μοροζίνι το 1687, το ιερό του ναού επλήγη σοβαρά από μια οβίδα. Ενώ την περίοδο της απελευθέρωσης από την τουρκική σκλαβιά το 1838, έλαβε χώρα αισθητική παρέμβαση-αποκατάσταση του ναού και κατά την υποστύλωση του ιερού βήματος, τοποθετήθηκαν λίθινες αντηρίδες. Στα πλαίσια αυτής της αποκατάστασης ο περίτεχνος οκταγωνικός τρούλος της εκκλησίας επενδύθηκε με μόλυβδο, κατασκευάστηκε το υφιστάμενο σήμερα ξύλινο τέμπλο καθώς και το παρεκκλήσι της Αγίας Παρασκευής στην νότια πλευρά. Το δε αρχικό μαρμάρινο τέμπλο με ορισμένα από τα θωράκια και τους κιονίσκους, διασώζονται στον αύλειο χώρο της εκκλησίας. Σε νεότερη ωστόσο αποκατάστα-ση του 1979 με την μέριμνα της Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, αποκολλήθηκε η επένδυση του μολύβδου, καθώς και το επίχρισμα που επένδυε τους εσωτερικούς τοίχους.

Η εκκλησία του Αγίου Νικολάου του Ραγκαβά, οικοδομήθηκε τον 11-ο αιώνα. Σε ότι αφορά την αρχιτεκτονική του τεχνοτροπία, στην αρχική του φάση ο ναός ήταν απλός τετρακίονιος σταυροειδής, εγγεγραμμένος, χτισμένος με ακατέργαστες πλίνθες από πωρόλιθο, παράλληλα με οικοδομικά υλικά από αρχαία κτίσματα που χρησιμοποιήθηκαν. Όπως και με άλλους βυζαντινούς ναούς της εποχής σε υψηλά σημεία των τοίχων της εκκλησίας υιοθετείται το πλινθοπερίκλειστο χτίσιμο διακοσμημένο με κεραμικά υλικά διαφόρων σχημάτων, καθώς και τούβλων με αραβικά ιδεογράμματα του κορανίου. Αλλά υψηλό κάλλος και αισθητική μεγαλοπρέπεια παρουσιάζει και το εσωτερικό της εκκλησίας του Αγίου Νικολάου του Ραγκαβά. Δεσπόζουν το ιερό, οι περίτεχνοι πετρόκτιστοι τοίχοι, καθώς και η Αγία Τράπεζα, η οποία στηρίζεται σε ένα μαρμάρινο κιονόκρανο κορινθιακού ρυθμού. Οι υφιστάμενες ακόμα τοιχογραφίες είναι δυτικής τεχνοτροπίας της περιόδου της οθωνικής βασιλείας. Στον 19-ο αιώνα εξάλλου χρονολογούνται και οι εικόνες του δωδεκάορτου τέμπλου του παρεκκλησίου της Αγίας Παρασκευής. Τέλος την πολυεπίπεδη αισθητική ομορφιά του ναού, συμπληρώνει η αυλή του με τους πέτρινους τοίχους, οι οποίοι είναι επενδυμένοι με τμήματα αρχαιοτήτων. Ο Άγιος Νικόλαος ο Ραγκαβάς είναι ένα ορθόδοξο στολίδι, με ξεχωριστό ηθικό κύρος στην πολιτισμική ταυτότητα της Αθήνας.